

Teodor Manea

Dragoș Lucian Ivan

Violența împotriva animalelor

Dispozițiile art. 25 din Legea nr. 205/2004
privind protecția animalelor comentate și adnotate

Practică judiciară recentă

Editura
Amangiu
2020

TITLUL I. ASPECTE ESENȚIALE PRIVIND INTERPRETAREA ȘI APLICAREA ARTICOLULUI 25 DIN LEGEA NR. 205/2004 PRIVIND PROTECȚIA ANIMALELOR

I. Violența împotriva animalelor este cercetată intens, deja de câteva decenii bune, în țările dezvoltate. Sunt avute în vedere două linii mari de analiză, anume: ipoteza violenței graduale și ipoteza devianței generalizate.

În cazul ambelor teorii este ușor de intuit ce vizează. În legătura cu prima, o multitudine de studii datând încă din anii 70, 80, 90 au produs în mod constant dovezi în sensul că violența împotriva animalelor reflectă un parcurs ulterior de escaladare și este un indicator al actelor agresive comise ulterior asupra oamenilor^[1].

Cercetările legate de cea de-a doua ipoteză i-au demonstrat, de asemenea, validitatea. Astfel, s-a stabilit că violența împotriva animalelor apare deseori în tandem cu forme de violență domestică, în contextul în care, spre exemplu, animalul este văzut ca o manieră facilă de a induce teroare, teamă și suferință persoanelor vulnerabile, victime ale violenței domestice^[2].

Acest aspect s-a dovedit și în practica judiciară națională. S-a reținut, astfel, într-o hotărâre, că, pe fond de gelozie, înainte să îșiucidă concubina, autorul a înjunghiat animalul de companie al acesteia, o pisică de culoare albă^[3]. Se pot identifica, facil, și cazuri în care violența asupra animalelor a avut ca scop răzbunarea. S-a reținut astfel că „faptele inculpatului I.I.G. constând în aceea că, în seara zilei

---

[1] E. GULLONE, *An Evaluative Review of Theories Related to Animal Cruelty*, în *Journal of Animal Ethics* nr. 1/2014, p. 37-57, și studiile publicate aici.

[2] J. FORD, E. ALLEYNE, E. BLAKE, A. SOMERS, (in press), *A descriptive model of the offence process for animal abusers: Evidence from a community sample. Psychology, Crime, and Law*, și autorii citați aici; sau G.K. SCHEFFER, *Animal abuse: A close relationship with domestic violence*, dA. *Derecho Animal (Forum of Animal Law Studies)*, vol. 10, nr. 2/2019, p 62.

[3] Trib. București, s. I pen., sent. pen. nr. 871/22.05.2019.

de 13.03.2019 în jurul orelor 19:40, a lovit cu pumnii, picioarele și cu obiecte contondente persoanele vătămate D.G. și D.B.C. (pe acesta din urmă împreună cu celălalt inculpat), provocându-le acestora leziuni traumatice ce au necesitat 1-2 zile de îngrijiri medicale, respectiv 7-8 zile de îngrijiri medicale, după care a amenințat persoana vătămată D.G. cu incendierea saivanului și a animalelor din interiorul acestuia, ulterior, în noaptea de 13/14.03.2019, în jurul orei 23:00, mergând la saivanul persoanei vătămate situat în punctul «Strâmba», unde a omorât un câine de pază, rănind un altul (lovindu-i cu un corp dur), apoi sărind gardul saivanului a provocat incendierea acestuia, distrugându-l, fiind ucise 20 de oi, 40 de miei, 20 de capre, 30 de iezi, rănind alte aproximativ 100 de animale, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor de lovirea sau alte violențe (două fapte), amenințare, distrugere, uciderea animalelor, cu intenție, fără drept (o faptă) și rănirea sau schingiuirea animalelor (o faptă), toate, cu aplicarea art. 38 alin. (1) C. pen.^[1]”.

S-a stabilit, în același timp, că existența violenței împotriva animalelor este un indicator fidel al existenței altor comportamente infracționale, zonele în care această formă de violență este persistentă fiind în general și arii unde se comit alte tipuri de fapte de natură penală, în general grave^[2], precum furturi, tâlhării, distrugerii, infracțiuni împotriva libertății sexuale sau alte infracțiuni comise cu violență^[3].

Toate acestea justifică incriminarea violenței împotriva animalelor, precum și o preocupare constantă din partea autorităților în cercetarea și judecarea persoanelor care le comit. Nu vom insista aici mai mult asupra problemicii, față de scopul acestei analize.

Subiectul merită însă aprofundat, și tratate cu seriozitate toate aspectele care au reieșit din cercetările efectuate. S-a dovedit, de exemplu, că sunt predispuși la a comite acte de violență, și suferă la nivelul empatiei, inclusiv adulții care au asistat la acțiuni abuzive asupra animalelor în perioada copilăriei^[4]. Adresarea acestor realități

---

[1] C.A. Pitești, s. pen. și pentru cauze cu minori și de familie, dec. pen. nr. 901/A/2019.

[2] I. VREČKO, *Criminological aspects of animal abuse: A review study*, în *Criminology & Social Integration* nr. 1/2019, p. 94-95.

[3] E. GULLONE, *An Evaluative Review of Theories Related to Animal Cruelty*, loc. cit., p. 37-57.

[4] I. VREČKO, loc. cit.

ar face ca societatea să devină mai bună, dar și costurile legate de administrarea justiției să scadă.

În același timp, există și cercetări care arată beneficiile stabilirii, la nivel social, a unei culturi de protecție a animalelor. Se precizează, în acest sens, că animalele pot avea un rol de facilitator al relațiilor interpersonale într-o comunitate, ajutând la implicarea persoanelor în viața acesteia și scăzând chiar teama de a fi victima unor infracțiuni^[1].

III. 1. Cadrul legislativ național adresează această realitate, actul normativ principal care vizează protecția animalelor fiind **Legea nr. 205/2004**, republicată^[2], cu modificările și completările ulterioare.

Deși inițial, la momentul intrării sale în vigoare, practicile agresive contra animalelor erau sancționate doar prin amenzi contravenționale, această abordare s-a schimbat odată cu modificările aduse legii în anul 2008.

Cu ocazia republicării legii, în anul 2014, infracțiunile sunt cuprinse în art. 25 din actul normativ, iar ultima intervenție asupra textului a fost făcută în anul 2017^[3], când a fost introdusă fapta de „folosire a animalelor aparținând subîncregăturii vertebrate, indiferent de gradul de îmblânzire, născute în captivitate sau capturate din natură, în spectacole de circ, circuri ambulante, caravane și trupe de artiști ambulante, precum și în orice alte tipuri de spectacole similare”.

2. Dispoziții privind tratamentele violente asupra animalelor se regăsesc, cum este și natural, în mai toate legislațiile naționale.

Articolul 521-1 din Codul penal francez, spre exemplu, arată că „Fapta prin care se exercită, public sau nu, abuzuri grave, sau de natură sexuală, ori se comite un act de cruzime asupra unui animal domestic, sau dresat, ori ținut în captivitate, se pedepsește cu 2 ani închisoare și cu amenda de 30.000 euro.

În cazul condamnării proprietarului animalului sau dacă proprietarul este necunoscut, tribunalul hotărăște soarta animalului, indiferent dacă a fost plasat sau nu în cursul procedurii judiciare. Tribunalul

---

^[1] K. B. BURCHFIELD, *The Sociology of Animal Crime: An Examination of Incidents and Arrests in Chicago*, în *Deviant Behavior* nr. 4/2016, p. 368-384, <http://dx.doi.org/10.1080/01639625.2015.1026769>, și studiile citate aici.

^[2] M. Of. nr. 320 din 30 aprilie 2014.

^[3] Prin Legea nr. 171/2017 pentru completarea Legii nr. 205/2004 privind protecția animalelor, publicată în M. Of. nr. 576 din 19 iulie 2017.

poate pronunța confiscarea animalului și poate dispune să fie dat unei fundații sau asociații de protecție a animalelor de utilitate publică sau declarată, ce va putea dispune în mod liber de acesta.

Persoanele fizice vinovate de infracțiunile prevăzute la acest articol sunt, de asemenea, pasibile de pedepsele complementare de interdicere, cu titlu definitiv sau nu, a deținerii unui animal și de exercitare, pentru o durată de cel mult 5 ani, a unei activități profesionale sau sociale având în vedere că facilitățile pe care le obține această activitate au fost cu bună știință folosite pentru pregătirea sau comiterea infracțiunii. Această interdicție nu este totuși aplicabilă exercitării unui mandat electiv sau a unor responsabilități sindicale. (...)

Se pedepsește cu pedepsele prevăzute la primul paragraf orice creare a unei noi arene pentru luptele între cocoși.

Se pedepsește, de asemenea, cu aceleași pedepse abandonarea unui animal domestic, dresat sau ținut în captivitate, cu excepția animalelor destinate repopulării^[1].

De asemenea, potrivit art. 387 din Codul penal portughez „1. Cel care, fără un motiv legitim, provoacă durere, suferință sau orice alte rele tratamente fizice unui animal de companie se pedepsește cu închisoarea de până la un an sau cu amendă de până la 120 de zile. 2. Dacă din faptele prevăzute la alineatul anterior rezultă moartea animalului, pierderea unui organ important sau a unui membru sau afectarea gravă și permanentă a capacității locomotorii a acestuia, făptuitorul se pedepsește cu închisoarea de până la doi ani sau cu amendă de până la 240 de zile^[2]”.

De asemenea, articolul următor stabilește că „Cel care, deși are datoria de a salva, proteja sau supraveghea un animal de companie, îl abandonează periclitând astfel alimentația sa sau acordarea de îngrijiri cuvenite, se pedepsește cu închisoarea de până la șase luni sau cu amendă de până la 60 de zile^[3]”.

Fără a intra în analiza mai profundă a textelor legale ale altor țări, ne limităm să apreciem faptul că normele în materie se regăsesc în codul penal, și nu într-o lege specială.

---

^[1] A se vedea <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LE-GITEXT000006070719>. Traducerea a fost preluată de la <http://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Franta-RO.html>.

^[2] A se vedea <https://www.codigopenal.pt/>. Traducerea a fost preluată de la <http://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Portugalia-RO.html>.

^[3] *Ibidem*.

Această abordare este mult mai corectă, spunem noi, față de importanța reglementărilor. De asemenea, are meritul că aduce mult mai ușor în atenția destinatarilor normele penale, ajutând la conștientizarea existenței acestora și a consecințelor încălcării cerințelor impuse.

III. În acest context, odată ce s-a decis, la nivel legislativ, necesitatea protejării animalelor împotriva violenței gratuite, în special a celor care au o legătură în mod constant cu omul, precum animalele domestice, este important de stabilit care este exact obiectul juridic al infracțiunii. Subiectul pare simplu, dar de fapt, a suscitat multe controverse în doctrina internațională, și are efecte masive asupra analizei celorlalte elemente constitutive ale faptei.

1. S-au dezvoltat, astfel, mai multe teorii cu privire la relațiile sociale ce ar trebui protejate prin norma penală.

În dreptul spaniol, spre exemplu, pornind de la textele codului penal, pot fi discernute trei mari orientări ale doctrinei. Prima dintre acestea susține că nu există astfel de relații sociale și, cu referire la scopul dreptului penal, o astfel de normă este neavenită, soluțiile trebuind găsite în proceduri de natură administrativă^[1].

A doua orientare, recunoscând existența unui obiect juridic și necesitatea incriminării, are tendința să îl plaseze în relații sociale legate, într-un fel sau altul, de om și realitatea din jurul său. Se motivează astfel că faptele au ca obiectiv protejarea unor norme morale, aspectele care țin de existența unui mediu și obligațiile omului față de floră și faună, o serie de interese comune, printre care și cele privind securitatea comunității, sau chiar sentimentele de sensibilitate ale oamenilor față de companiile lor^[2].

A treia orientare, mai nouă, este cea care consideră că infracțiunea trebuie să protejeze animalul, ca ființă în sine. Aceasta are susținere inclusiv în practica instanțelor spaniole, unde se arată în mod expres că ceea ce se protejează este demnitatea animalului ca ființă vie care trebuie să prevaleze când nu există niciun motiv sau beneficiu legitim care să justifice supunerea sa la suferințe gratuite^[3].

---

[1] I. JAURRIETA ORTEGA, *El bien juridico protegido en el delito de maltrato animal*, în Revista de derecho Uned nr. 24/2019, p. 185.

[2] *Idem*, p. 188-194 și autorii aici citați.

[3] Sentencia de audiencia provincial de Madrid de 19 abril 2004, *apud* I. JAURRIETA ORTEGA, *loc. cit.*, p. 196.

2. Problema pornește de la interpretarea clasică referitoare la statutul juridic al animalelor, conform căreia acestea reprezintă un bun mobil. Aceasta este și abordarea Codului civil român, care arată, spre exemplu, la art. 1836 lit. b) că pot fi arendate „animalele, construcțiile de orice fel, mașinile, utilajele și alte asemenea bunuri destinate exploatării agricole”, la art. 2389 lit. g) că obiect al ipotecii mobiliare pot fi efectivele de animale, precum și la art. 1349 alin. (3) că „în cazurile anume prevăzute de lege, o persoană este obligată să repare prejudiciul cauzat de fapta altuia, de lucrurile ori animalele aflate sub paza sa”.

Ca o consecință, în dreptul penal se recunoaște, în mod unanim, că animalele pot face obiectul infracțiunilor contra patrimoniului, precum furtul, înșelăciunea sau distrugerea^[1].

Față de această abordare, este foarte greu de acceptat că ceea ce se apără, de fapt, prin această infracțiune este însuși animalul, pentru că acesta, nefiind om, nu se bucură de drepturi. De asemenea, după cum se arată în doctrină, orice limitare în utilizarea animalelor, în special a celor domestice, poate fi văzută ca o ingerință în activitatea umană de exploatare a acestora^[2].

Totuși, animalele nu sunt un bun ca oricare altul. Spre diferență de o masă sau de o oglindă de la mașină, sunt organisme vii, care simt. Sub acest aspect, pe lângă simpla observare empirică a manifestării durerii pe care o resimte un câine lovit cu o bâtă, sau o cabalină lovită cu biciul, manifestată prin fuga animalului, spre exemplu, în mod constant și consistent cercetătorii au stabilit că animalele simt durere^[3].

---

^[1] În acest sens, în practica mai veche s-a reținut că „fapta inculpatului de a fi pătruns noaptea în curtea unei persoane cu intenția de a fura păsări, fiind surprins în momentul când deschidea ușa cotețului, constituie un act de executare a infracțiunii de furt – rămasă astfel în faza tentativei – iar nu un act de pregătire nepedepsibil”, Trib. Suprem, col. pen., dec. nr. 1106/1966, în Justiția Nouă nr. 12/1966, p. 144.

^[2] M.J. BERNUZ BENEITEZ, *¿Castigos (eficaces) para delitos contra los animales? Repensando la respuesta al maltrato animal*, în InDret nr. 1/2020, p. 399.

^[3] A se vedea, numai pentru un exemplu recent, D. MILLS, I. DEMONTIGNY-BÉDARD, M. GRUEN, M. KLINCK, K. McPEAKE, A.M. BARCELOS, L. HEWISON, H. VAN HAEVERMAET, S. DENENBERG, H. HAUSER, C. KOCH, K. BALLANTYNE, C. WILSON, C. MATHKARI, J. POUNDER, E. GARCIA, P. DARDER, J. FATJÓ, E. LEVINE, *Pain and Problem Behavior in Cats and Dogs*, Animals nr. 2/2020, și studiile la care fac referire autorii.

3. Uciderea animalelor cu intenție, fără drept. Rănirea sau schingiuirea animalelor. Distrugere. Concurs de infracțiuni. Animale lovite cu un autoturism pentru că au intrat să pască pe proprietatea inculpatului. Confiscare specială

Legea nr. 205/204, art. 25 alin. (1) lit. a), e)
C. pen., art. 38 alin. (2), art. 112 alin. (1) lit. b), art. 253 alin. (1)

Fapta inculpatului care a omorât cu intenție un număr de 15 ovine și a rănit alte 3 proprietatea persoanei vătămate, care se aflau la pășune pe un teren situat în extravilanul localității, prin tamponare cu o autoutilitară proprietate personală, întrunește elementele constitutive ale infracțiunilor de uciderea animalelor, cu intenție, fără drept, rănirea sau schingiuirea animalelor și distrugere, cu aplicarea art. 38 alin. (2) C. pen.

Față de modalitatea de comitere a faptei, s-a dispus confiscarea, prin echivalent, a autoutilitarei aparținând inculpatului.

a. În dimineața zilei de 16.12.2016, martorul B.I., care lucra ca cioban pentru persoana vătămată O.G., s-a deplasat cu turma de ovine a persoanei vătămate (circa 870 de capete), la pășunat pe terenul acesteia situat în extravilanul localității N., în locul denumit popular „Pe șes”, teren care a fost cultivat cu porumb, acesta fiind în acel moment recoltat.

Terenul persoanei vătămate se învecinează cu două terenuri ale inculpatului R.N., atât în partea stângă, cât și în partea dreaptă, terenuri care au fost cultivate cu lucernă, aceasta fiind în acel moment recoltată.

La un moment dat, în jurul orei 11:00, o parte din ovine au pătruns pe terenul inculpatului din partea stângă, aspect sesizat și de acesta din urmă, care se afla la domiciliul său.

Nemuțumit fiind de cele observate, inculpatul s-a urcat în autoutilitara marca Volkswagen, de culoare albă, fiind însoțit de cei doi fii ai săi, martorii R.M. și RR.N., și s-a deplasat la terenul său pentru a lămuri situația creată.

Când a ajuns la teren, inculpatul i-a întrebat pe cei prezenți, respectiv martorii B.I., I.V. și C.G., ale cui sunt ovinele de pe terenul său, moment în care acesta din urmă i-a răspuns că sunt ale lui O.G.

În acest moment, inculpatul a spus că „le arată el lor ce va face”, după care a întors autoutilitara și a lovit, cu intenție, turma de ovine, rezultând decesul pe loc a unui număr de 6 oi și rănirea altor câteva. După aceasta, inculpatul a părăsit locul, fără să mai spună nimic.

Materialul probatoriu a dovedit că în total acțiunea de lovire săvârșită de inculpat a dus la decesul a 15 oi, dintre care 14 gestante și un berbec și la rănirea altor 3 oi.

b. În drept, fapta inculpatului R.N., care la data de 16.12.2016 a omorât cu intenție un nr. de 15 ovine și a rănit alte 3 proprietatea persoanei vătămate O.G. care se aflau la pășune pe un teren situat în extravilanul localității N., prin tamponare cu o autoutilitară proprietate personală, întrunește elementele constitutive ale infracțiunilor de uciderea animalelor, cu intenție, fără drept, prevăzută de art. 25 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 205/2004, rănirea sau schingiuirea animalelor prevăzută de art. 25 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 205/2004 și distrugere prevăzută de art. 253 alin. (1) C. pen., cu aplicarea art. 38 alin. (2) C. pen.

c. În baza art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen., s-a dispus confiscarea autoutilitarei marca VW aparținând inculpatului. Instanța a avut în vedere că autoutilitara a fost fabricată în anul 1992 și față de planșele fotografice din dosar, s-a constatat că măsura confiscării este proporțională față de natura și gravitatea faptei, avându-se în vedere rezultatele grave ale faptei.

Judecătoria Aiud, Sentința penală nr. 1005/2019

d. Față de criticile exprimate pe latură penală și luând în considerare că măsura de siguranță dispusă de instanța de fond apare ca disproporționată față de conținutul infracțiunilor reținute în sarcina inculpatului, curtea de apel a constatat că este suficientă confiscarea prin echivalent bănesc a autoutilitarei folosite de inculpat în comiterea faptelor penale, raportat la prevederile art. 112 alin. (2) raportat la art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen.

*Curtea de Apel Alba Iulia, Secția penală,
Decizia penală nr. 76/2020*